कस्माद्युनक्षि सारथ्ये नीचस्याधिरथे रणे । न मामधुरि राजेन्द्र नियोक्तुं त्वमिहार्हसि । १२७५
न हि पापीयसः श्रेयान् भूत्वा प्रेष्यत्वमुत्सहे । यो ह्यभ्युपगतं प्रीत्या गरीयांसं वशे स्थित ।
वशे पापीयसो धत्ते तत्पापमधरोत्तरं । ब्रह्मणा ब्राह्मणाः सृष्टा मुखात् क्षत्रञ्च बाहुतः ।
ऊरुभ्यामसृजद्वैश्यान् शूद्रान् पद्भ्यामिति श्रुतिः । तेभ्यो वर्णविशेषाश्च प्रतिलोमानुलोमजाः ।
अथाऽन्योन्यस्य संयोगाच्चातुर्व्वर्णस्य भारत । गोप्तारः संग्रहीतारो दातारः क्षत्रियाः स्मृताः ।
याजनाध्यापनैर्व्विप्रा विशुद्धैश्च प्रतिग्रहैः । लोकस्यानुग्रहार्थाय स्थापिता ब्राह्मणा भुवि । १२७०
कृषिञ्च पाशुपाल्यञ्च विशां दानञ्च धर्म्मतः । ब्रह्मक्षत्रविशां शूद्रा विहिताः परिचारकाः ।
ब्रह्मक्षत्रस्य विहिताः सूता वै परिचारकाः । न क्षत्रियो वै सूतानां शृणुयाच्च कथञ्चन ।
अहं मूर्द्धाभिषिक्तो हि राजर्षिकुलजो नृप । महारथः समाख्यातः सेव्यः स्तुत्यश्च वन्दिनां ।
सोऽहमेतादृशो भूत्वा नेहारिबलसूदन । सूतपुत्रस्य संग्रामे सारथ्यं कर्त्तुमुत्सहे ।
अवमानमहं प्राप्य न योत्स्यामि कथञ्चन । आपृच्छे त्वाऽद्य गान्धारे गमिष्यामि गृहाय वै । १२७५
॥ सञ्जय उवाच ॥ एवमुक्त्वा महाराज शल्यः समितिशोभनः । उत्थाय प्रययौ तूर्णं राजमध्यादमर्षितः ।
प्रणयाद्बहुमानाच्च तं निगृह्य सुतस्तव । अब्रवीन्मधुरं वाक्यं साम्ना सर्व्वार्थसाधकं ।
यथा शल्य विजानीषे एवमेतदसंशयं । अभिप्रायस्तु मे कश्चित् तन्निबोध जनेश्वर ।
न कर्णोऽभ्यधिकस्त्वत्तो न शङ्के त्वाञ्च पार्थिव । न हि मद्रेश्वरो राजा कुर्य्याद्यदनृतं भवेत् ।
ऋतमेव हि पूर्व्वास्ते वदन्ति पुरुषोत्तमाः । तस्मादार्त्तायनिः प्रोक्तो भवानिति मतिर्मम । १२८०
शल्यभूतस्तु शत्रूणां यस्मात्त्वं युधि मानद । तस्माच्छल्यो हि ते नाम कथ्यते पृथिवीतले ।
यदेतद्याचितं पूर्व्वं भवता भूरिदक्षिण । तदेव कुरु धर्म्मज्ञ मदर्थं यद्यदुच्यसे ।
न च त्वत्तो हि राधेयो न चाहमपि वीर्य्यवान् । वृणेऽहं त्वां हयाग्र्याणां यन्तारमिह संयुगे ।
मन्ये चाभ्यधिकं शल्य गुणैः कर्णं धनञ्जयात् । भवन्तं वासुदेवाच्च लोकोऽयमिति मन्यते ।
कर्णो ह्यभ्यधिकः पार्थादस्त्रैरेव नरर्षभ । भवानभ्यधिकः कृष्णादश्वज्ञाने बले तथा । १२८५
यथाऽश्वहृदयं वेद वासुदेवो महामनाः । द्विगुणन्त्वं तथा वेत्सि मद्रराजेश्वरात्मज ।
॥ शल्य उवाच ॥ यन्मां ब्रवीषि गान्धारे मध्ये सैन्यस्य कौरव । विशिष्टं देवकीपुत्रात् प्रीतिमानस्म्यहं त्वयि ।
एष सारथ्यमातिष्ठे राधेयस्य यशस्विनः । युध्यतः पाण्डवाग्र्येण यथा त्वं वीर मन्यसे ।
समयश्च हि मे वीर कश्चिद्वैकर्त्तनं प्रति । उत्सृजेयं यथाश्रद्धमहं वाचोऽस्य सन्निधौ ।
॥ सञ्जय उवाच ॥ तथेति राजन् पुत्रस्ते सह कर्णेन भारत । अब्रवीन्मद्रराजस्य मतं भरतसत्तम । १२९०
इति श्रीमहाभारते कर्णपर्व्वणि शल्यसारथ्ये द्वात्रिंशोऽध्यायः ॥ ३२ ॥
॥ दुर्य्योधन उवाच ॥ भूय एव तु मद्रेश यत्ते वक्ष्यामि तच्छृणु । यथा पुरावृत्तमिदं युद्धे देवासुरे विभो ।
य दुक्तवान् पितुर्म्मह्यं मार्कण्डेयो महानृषिः । तदशेषेण ब्रुवतो मम राजर्षिसत्तम ।
निबोध मनसा चात्र न ते कार्य्या विचारणा । देवानामसुराणाञ्च परस्परजिगीषया ।